

**Prikazi psihodijagnostičkih
sredstava**
Test Reviews

Krunoslav Matešić, Dalibor Karlović “Test za procjenu kognitivnih funkcija - 5-KOG”

Naklada Slap: Jastrebarsko, 2025.

5-KOG je test namijenjen ispitivanju kognitivnih funkcija odraslih osoba u općoj i kliničkoj populaciji. Razvijen je za korištenje primarno u kliničkom okruženju za procjenu kognitivnog funkcioniranja pacijenata prilikom dijagnostike psihijatrijskih poremećaja te za praćenje promjena u kognitivnom funkcioniranju pacijenata prilikom primjene psihofarmakoterapije ili drugih metoda liječenja.

Prepoznavanje kognitivnih simptoma u psihijatrijskom kontekstu vrlo je važno, posebno zato što se kod nekih psihijatrijskih poremećaja kognitivne teškoće mogu pojaviti prije ostalih simptoma. Zato je važno, osim kliničke procjene ostalih simptoma, imati mogućnost procjene i praćenja kognitivnog funkcioniranja pacijenata.

Test 5-KOG omogućuje brzu i jednostavnu procjenu različitih domena kognitivnog funkcioniranja koje su povezane s teškoćama koje se pojavljuju kod psihijatrijskih bolesnika. To su: neposredno i odgođeno deklarativno pamćenje; brzina obrade informacija; radno pamćenje; verbalna fluentnost; pažnja i izvršne funkcije. Test se sastoji od 5 subtestova koji procjenjuju navedene kognitivne funkcije:

- Logička priča: ispituje neposredno i odgođeno deklarativno pamćenje tako da se procjenjivanoj osobi pročita smisljena priča koju treba ponoviti u dva navrata – odmah nakon čitanja te nakon deset minuta.

- Šifriranje: mjeri brzinu obrade informacija – zadatak je upisati kodove za svaki navedeni broj, prema listi koja je prezentirana na početku zadatka.
- Radno pamćenje: sastoji se od pamćenja brojeva unaprijed i pamćenja brojeva unatrag, kojima se ispituje kapacitet radnog pamćenja.
- Verbalna fluentnost: sastoji se od zadatka semantičke fluentnosti (dosjećanje riječi koje spadaju u određenu konceptualnu kategoriju) i fonemske fluentnosti (produkcija riječi prema početnom slovu).
- Slaganje karata: procjenjuje izvršne funkcije osobe, a primjenjuje se pomoću 3 predložka i seta od 40 karata, pri čemu je zadatak procjenjivane osobe prepoznati pravila za slaganje karata.

Materijali koji čine komplet testa su priručnik, testni obrazac te dodatna kutija s 43 kartice. Primjena testa je individualna i traje otprilike 15 minuta.

Baterije testova koje se inače koriste u ovom kontekstu često su složene za primjenu i interpretaciju, posebice zbog vremena koje je potrebno za njihovu primjenu. S obzirom na to da je mnogim psihijatrijskim pacijentima zahtjevno sudjelovati u vremenski dugim ispitivanjima, od velike je pomoći postojanje ovakvog probirnog testa koji je vremenski kratak, jednostavan za primjenu i ekonomičan, a učinkovit u procjeni relevantnih kognitivnih funkcija osoba u psihijatrijskom okruženju. Iako je primjena 5-KOG-a vremenski kratka, omogućuje stručnjacima da dobiju veliku količinu informacija o kognitivnom funkcioniranju procjenjivane osobe. Rezultati na subtestovima, u kombinaciji s ostalim informacijama dobivenim u anamnezi, heteroanamnezi, intervjuu, opažanju i sl., omogućuju stručnjacima širok i točan uvid u stanje osobe.

Još jedna prednost ovog testa je ta što je, osim psiholozima, dostupan za primjenu i drugim stručnjacima u zdravstvenom područ-

ju, dok rezultate testa mogu interpretirati psiholozi ili liječnici specijalisti s edukacijom u području procjene kognitivnih funkcija (psihijatri, neurolozi).

Nadalje, usporedba 5-KOG-a s Wechslerovim testom inteligencije za odrasle (WAIS-IV-HR), Wechslerovim testom pamćenja za odrasle (WMS-IV-HR), Wisconsinškim testom sortiranja karata (WCST), Revidiranim testom pažnje (d2-R) i revidiranim Testom opće inteligencije, Ljestvica 2 (CFT 20-R) upućuje na kliničku korisnost ovog testa u brzom i učinkovitom ispitivanju važnih dimenzija kognitivnog funkcioniranja.

S obzirom na sve navedeno, test 5-KOG može biti od velike koristi u kliničkom okruženju, u procjeni kognitivnog funkcioniranja osoba za koje je potrebna brza i pouzdana neurokognitivna procjena, u istraživanjima terapijskih učinaka psihofarmaka, ali i u istraživanjima kod kojih je potrebna brza procjena kognitivnih funkcija zdravih osoba iz opće populacije.

Dora Lacković